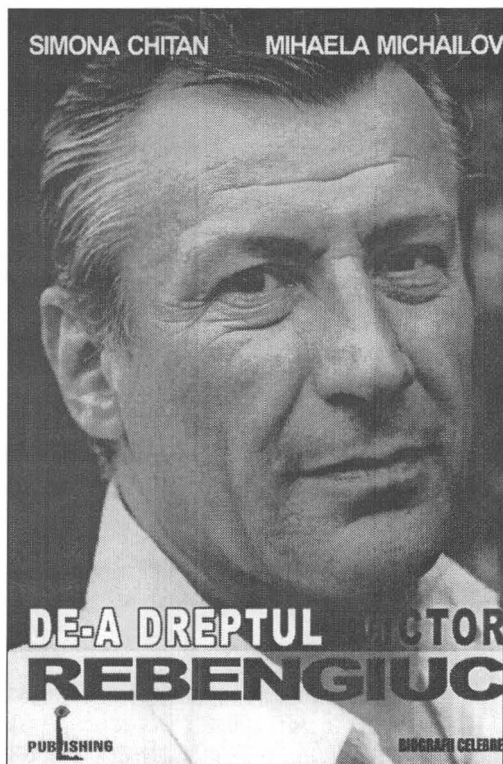

Maria SÂRBU

Rebengiuc și iubirea pentru arta din sine

„Fluviul” aducerilor-aminte ale omului și actorului Victor Rebengiuc din cartea *De-a dreptul Victor Rebengiuc* (Editura Licentia Publishing) vine să potolească setea unora sau curiozitatea altora de a cunoaște misterul vieții acestui mare interpret al scenei și ecranului. În intenția de a-i creiona portretul artistic, semnatarea cărții – două admiratoare și iubitoare de teatru care se îndeletnicesc cu ale scrisului Simona Chițan și Mihaela Michailov –, au adus, dincolo de întrebările menite să închege acest gen al publicisticii numit interviu, frumoase reflecții și aprecieri ale unor personalități din domeniul teatrului și cinematografiei care l-au cunoscut, i-au urmărit activitatea sau au lucrat cu el. În aproape 50 de ani de scenă (timpul liber din teatru îl dăruia filmului – o mărturie cochetă a actorului), Victor Rebengiuc a surprins și a emoționat generații de regizori, de actori, de cronicari. Ce au avut și ce au mulți dintre ei a spune despre acest magnific domn, a cărui artă scenică purifică ochiul, gândul și sufletul, fiind dătătoare de adevăr, nu se poate aduna într-o carte realizată „în viteză”. Sunt mai degrabă chiar însemnele aprecierii.

Cele treisprezece capitole ale cărții întredeschid misterele legate de trăirea lui Victor Rebengiuc. Actorul ni-i prezintă, ca o evocare, pe cei care i-au stat la căpătâiul copilăriei și adolescenței – bunicii, aducându-le iubirea pioasă; pe „uluitoarea” profesoara Aura Buzescu, care l-a „chinuit” pentru a-l face să înțeleagă ce mare artist poate ajunge; pe încântătorul Vlad Mugur, posesorul „pașaportului” pentru Craiova, în care erau înscrși cei ce aveau să alcătuiască „generația de aur”; pe doamna Bulandra, care l-a văzut de la început un viitor astru al teatrului românesc; pe Liviu Ciulei, numindu-l ochiul de care a avut mereu nevoie, pe alți artiști, oameni cărora le-a purtat și le poartă respect. Dar ce poate fi mai verosimil pentru un cititor decât faptul că mari oameni de teatru pun în capul gândului despre Rebengiuc următoarele: „Artistul gladiator” (Valeriu Moisescu), „Un echilibru fantastic” (Stefan Iordache), „O explozie de vitalitate” (Mihai Măniuțiu), „Barometrul talentului” (Valeria Seciu), „Tăvălugul magic” (Coca Bloos), „Mai mult decât un actor” (George Banu), „O esență rară” (Marina Constantinescu). Sau că Liviu Ciulei vorbește despre „semnul deplinei comunicări”, amintindu-și de actorul „contrastelor”, că Radu Penciulescu îl vede „cu ochii sufletului”, că Lucian Pintilie trăiește împreună cu el „o feerie meritată” după „ani grei și negri”, că Andrei Șerban

spune că Rebengiuc „se transformă și nu se transformă“, dându-i impresia că rămâne „fidel unui eu interior cinstit“, că Yuri Kordonsky susține că Victor Rebengiuc „este viață“, că Alexandru Dabija vorbește despre „un om foarte frumos sufletește“ sau că Olga Tudorache îi admiră „cândoarea nealterată“. Convingător e și atunci când cronicari cu experiență folosesc la adresa-i calificative precum „profesionistul“, „campionul“, „actor seismograf“, „modelul“. Când foști studenți – încântați în primul rând de omenia sa, de înțelegerea de care au avut parte pe când era rector – și actori tineri care joacă alături de el caută alte aprecieri pe care maestrul le merită din plin. La toate acestea – o încununare, cu ceea ce „e numai iubire“. Și vine să o facă soția sa, Mariana Mihuț, și Tudor – urmașul drag, sigur fiind că tristă i-ar fi viața fără vitalitatea „domnului monstru sacru“, care i-a făcut „lăptic cu cacao“ în fiecare dimineață, aproape 30 de ani.

Textul cărții și o serie de fotografii semnificative vieții sale de om și artist sunt însoțite de un „chip“ pe copertă, ale cărui taine ar putea fi descifrate și așa: veșnic întinerit, ripostând răului, minciunii, fătărniceii, lașității, trădării; adept al valorii; susținător al celor nepătați moral. Și în creștet, sintagma „monstru sacru“.

Scriam acum un an, când împlinea 70 de ani, că deși marele actor nu-și impune sintagma de monstru sacru, aceasta e la vedere. „E ca o pecete aplicată pe suprafața netedă, curată a unei mari realizări. Pentru Victor Rebengiuc această realizare reprezintă imensa iubire pentru scenă. O iubire neprihănită, fără mofturi, ca o datorie, răsplătit fiind tot prin iubire. I se întoarce iubirea – să fie sigur de asta. Cea a personajelor întruchipate și stoarsă de ochiul și sufletul publicului, apoi păstrată pentru a fi dăruită din nou creatorului ori de câte ori «întâmplările» teatrale se produc. O «întâmplare» teatrală e o fărâmă din credința acestui actor pentru arta ce i-a fost hărăzită“.

Din întreaga poveste vorbită desprindem marele adevăr: Victor Rebengiuc a învățat să iubească arta din sine poate înainte de a citi îndemnul reformatorului Konstantin Stanislavski, care în scrierea sa teoretică *Viața mea în artă*, spunea: „Să iubești arta din tine și nu pe tine din artă“. Mai desprindem că viața lui este un dor perpetuu de frumos, de perfecțiune.

Irina IONESCU

Nimic din bălciul cotidian

Am primit ultima carte a lui Sorin Crișan (*Jocul nebunilor*, 142 p., Editura Dacia, Cluj, 2003) la începutul lunii noiembrie a anului trecut și tot de atunci îmi propun să scriu despre ea. Între timp, am ratat termenul de predare pentru luna ianuarie, din această cauză relațiile mele cu redactorul-șef al revistei s-au deteriorat considerabil și, sincer vorbind, nici acum nu știu cum o să termin ceea ce scriu.

Două lucruri m-au ținut și mă țin în continuare pe loc: admirația pe care i-o port lui Sorin Crișan și neprofesionalismul cu care, în general, se practică la noi jurnalismul cultural și – uneori – chiar critica de teatru. Cu atât mai mult cu cât, încă privesc lucrurile din interior.

Inițial, mi-am început articolul foarte agresiv. Scriam, sub impresia festivalurilor de sfârșit de an, în plină desfășurare atunci, că Sorin Crișan este unul dintre puținii, din ce în ce mai puținii oameni de teatru pe care încă îi admir pentru că nu se